

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
Președinte – Timofti Vladimir
Judecătorii - Toma Nadejda și Boico Victor

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Gafton Mihail în numele inculpatului Borta Marcel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2020, în cauza penală în privința lui

Borta Marcel xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.06.2018 – 09.08.2019;

Instanța de apel: 13.03.2020 - 03.06.2020

Instanța de recurs: 11.08.2020 – 27.01.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 09 august 2019, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Borta Marcel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 33 alin. (3), 324 alin. (1) Cod penal (*episodul din vara anului 2016*), la 2 (doi) ani închisoare, cu amendă în mărime de 3 000 (trei mii) unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale pe termen de 5 (cinci) ani;

- art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal (*episodul din 13 octombrie 2017*), la 3 (trei) ani 4 (patru) luni închisoare, cu amendă în mărime de 4 500 (patru mii cinci sute) unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale pe termen de 7 (șapte) ani;

- art. 325 alin. (1) Cod penal (*episodul din 20 octombrie 2017*), la 8 (opt) luni închisoare, cu amendă în mărime de 1 500 (o mie cinci sute) unități convenționale;

- art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal (*episodul din 30 octombrie 2017*), la 3 (trei) ani 4 (patru) luni închisoare, cu amendă în mărime de 4 500 (patru mii cinci sute) unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în

gestiune a bunurilor materiale pe termen de 7 (șapte) ani;

- art. 324 alin. (4) Cod penal (*episodul din 01 noiembrie 2017*), la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 750 (*șapte sute cincizeci*) unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale pe termen de 2 (doi) ani;

- art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal (*episodul din 08 noiembrie 2017*), la 3 (trei) ani 4 (patru) luni închisoare, cu amendă în mărime de 4 500 (patru mii cinci sute) unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale pe termen de 7 (șapte) ani;

- art. 324 alin. (4) Cod penal (*episodul din 20 octombrie 2017*), la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 750 (*șapte sute cincizeci*) unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale pe termen de 2 (doi) ani.

Potrivit art. 84 alin. (1), (2) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, a fost stabilită lui Borta Marcel pedeapsa definitivă de 5 (cinci) ani închisoare, cu amendă în mărime de 5 000 (cinci mii) unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale pe termen de 8 (opt) ani.

Conform art. 90 alin. (1), (2) Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicată lui Borta Marcel pentru un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

Potrivit art. 106 alin. (1), (2) Cod penal, a fost dispusă confiscarea sumei de 16 209 (șaisprezece mii două sute nouă) lei din contul lui Borta Marcel în proprietatea statului.

Cheltuielile judiciare în sumă de 24 960 (douăzeci și patru mii, nouă sute șaiszeci) lei, au fost trecute în contul statului.

Prin aceeași sentință au fost condamnați și Rudico Irina și Enachi Valentin în privința cărora hotărârea judecătorească nu se contestă.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Borta Marcel, activând în funcția de șef al Secției Administrativ-Militară Ciocana al Centrului Militar mun. Chișinău, în temeiul ordinului Ministrului Apărării al Republicii Moldova nr. 1-032 din 21 martie 2017, fiind persoană publică, căreia, într-o instituție de stat, i-au fost acordate permanent, prin stipularea legii și prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar prevederilor art. 22 alin. (1) lit. a), b), d), f), g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008, conform cărora funcționarul public este obligat să respecte Constituția Republicii Moldova, legislația în vigoare; să respecte cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor; să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu; să respecte normele de conduită profesională prevăzută de lege; să respecte regulamentul intern, contrar prevederilor art. 26 alin. (1) lit. b), e) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire

la statutul militarilor, conform cărora este obligat să respecte și să îndeplinească prevederile regulamentului militar; să execute întocmai și la timp ordinele comandanților (șefilor), fiind responsabil de modul în care îndeplinește misiunile ce le sunt încredințate; să fie disciplinat și vigilent, fiind responsabil în temeiul art. 24 lit. a), h) al Hotărârii de Guvern nr. 631 din 23 mai 2003 cu privire la aprobarea Regulamentului evidenței militare de ținerea evidenței nominale și statistică a recruților și rezerviștilor cu domiciliul pe teritoriul unității administrative respective, contribuirea la ținerea Registrului de stat al resurselor de mobilizare, pct. 13, 23, 41 al Ordinului Ministrului Apărării nr. 70 din 25 februarie 2013 cu privire la aprobarea blanchetei livretului militar și Instrucțiunii privind gestionarea blanchetelor de strictă evidență, ordinea de perfectare și de eliberare a documentelor de evidență militară cetățenilor cu obligațiunea militară, conform căreia fiind responsabil de gestionarea blanchetelor de strictă evidență, de întoarcerea tuturor blanchetelor de strictă evidență avute la păstrare pentru consum comandantului Centrului Militar către 31 decembrie, de înscrierile efectuate în blancheta livretului militar, contrar prevederilor fișei funcției aprobată prin ordinul Comandantului Centrului Militar, mun. Chișinău din 27 iunie 2016, conform cărora șeful Secției Administrativ-Militare Ciocana a CMM Chișinău este obligat să planifice, coordoneze și desfășoare activități de recrutare-încorporare, să țină evidența generală a mișcării recruților din secția administrativ militară de sector, să nu admită în activitate acte de corupție și acte ce dăunează integritatea profesională, acționând contrar acestor prevederi, a săvârșit coruperea pasivă de două persoane în următoarele circumstanțe:

Borta Marcel, activând în funcția șef al Secției Administrativ-Militare Ciocana al Centrului Militar mun. Chișinău, fiind persoană publică, în vara anului 2016, aflându-se în mun. Chișinău, str. Voluntarilor, a pretins, acceptat și a primit de la cet. Vicol Denis bani ce nu i se cuvin, în sumă de 450 euro, care conform cursului oficial al BNM, la acel moment constituia 10 069,78 lei, pentru perfectarea livretului militar. În continuare, având la sine blancheta curată a livretului militar seria xxxxx nr. xxxxx, contrar prevederilor ordinului nr. 70 din 25 februarie 2013 al Ministrului Apărării și Hotărârii de Guvern nr. 631 din 23 mai 2003, a introdus în documentul oficial date false, precum că cet. Vicol Denis a absolvit catedra militară al Universității de Stat din Moldova. Perfectând livretul menționat care conținea date false pe numele recrutului Vicol Denis, a eliberat livretul seria xxxxx nr. xxxxx ultimului.

Tot el, fiind persoană publică, prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu specialistul principal al Secției Administrativ-Militare Ciocana a Centrului Militar mun. Chișinău Rudico Irina, la 13 octombrie 2017, ora 15:34, aflându-se în incinta biroului nr. 13 din cadrul Centrului Militar mun. Chișinău, amplasat în mun. Chișinău, str. Milano, 10, a pretins, acceptat și primit de la cet. Mihalaș Vitalie mijloace bănești ce nu i se cuvin, în sumă de 600 lei pentru urgentarea perfectării livretului militar pe numele ultimului, din motivul împlinirii vârstei de 27 ani. În

continuare, șeful Secției Administrativ-Militare Ciocana a Centrului Militar mun. Chișinău, Borta Marcel, acționând prin înțelegere și de comun acord cu funcționarul secției Rudico Irina, după plecarea cet. Mihalaș Vitalie, a transmis o bancnotă cu nominalul de 200 lei acesteia, pentru perfectarea datelor în livretul militar, restul banilor în sumă de 400 lei, i-a însușit.

Tot el, activând în aceeași funcție, fiind persoană publică, acționând la rugămintea personală a lui Ignat Ion, la 20 octombrie 2017, ora 09:32, aflându-se în incinta biroului nr. 13 din cadrul Centrului Militar mun. Chișinău, amplasat în mun. Chișinău, str. Milano, 10, a oferit și dat personal medicului-specialist, președintele Comisiei medico-militare a Centrului Militar mun. Chișinău Enachi Valentin, bani în sumă de 300 lei, pentru eliberarea unei concluzii medicale care să nu permită recrutului Căldare Andrei, să fie încorporat în rândurile Forțelor Armate ale Republicii Moldova.

Tot el, fiind persoană publică, prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu specialistul principal al Secției Administrativ-Militare Ciocana al Centrului Militar mun. Chișinău, Rudico Irina, la 30 octombrie 2017, ora 12:43, aflându-se în incinta biroului nr. 13 din cadrul Centrului Militar mun. Chișinău amplasat în mun. Chișinău, str. Milano, 10, a primit de la cet. Calancea Artur mijloace bănești ce nu i se cuvin în sumă de 500 lei, pentru urgentarea perfectării livretului militar pe numele acestuia, din motivul expirării vârstei de încorporare în serviciul militar în termen. În continuare Borta Marcel, acționând prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu funcționarul secției Rudico Irina, după plecarea cet. Calancea Artur a transmis acesteia o bancnotă cu nominalul de 200 lei, pentru introducerea datelor în blancheta livretului militar, 100 lei i-a pus într-o parte menționând că sunt pentru medicul Centrului, iar restul banilor în sumă de 200 lei, i-a însușit.

Tot el, la 01 noiembrie 2017, ora 09:02, aflându-se în incinta biroului nr. 13 al Centrului Militar mun. Chișinău, amplasat în mun. Chișinău, str. Milano, 10, a acceptat propunerea lui Gîncu Eduard de a primi mijloace bănești ce nu i se cuvin în scopul de a-l eschiva pe feciorul acestuia Gîncu Eugeniu, a.n. 19 iunie 1999, de la încorporare în serviciul militar în termen și eliberarea livretului militar pe numele feciorului acestuia. Pentru realizarea scopului de a primi bani ce nu i se cuvin, Borta Marcel a comunicat lui Gîncu Eduard că este posibil de a elibera livretul militar contra sumei de 200 euro, care conform cursului oficial al BNM constituiau 4 041,64 lei, la acel moment. În scopul realizării intențiilor sale, tot atunci Gîncu Eduard a transmis lui Borta Marcel suma de 250 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM constituiau 4 340,82 lei.

Tot el, fiind persoană publică, activând în funcție de șef al Secției Administrativ-Militare Ciocana al Centrului Militar mun. Chișinău, prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu specialistul principal al Secției Administrativ-Militare Ciocana a Centrului Militar mun. Chișinău, Rudico Irina, la 08 noiembrie 2017, ora 09:17, aflându-se în incinta biroului nr. 13 din cadrul Centrului Militar mun. Chișinău amplasat în mun. Chișinău, str. Milano, 10, a pretins,

acceptat și primit de la cet. Harenco Alexandr mijloace bănești ce nu i se cuvin în sumă de 1 000 lei pentru urgentarea perfectării livretului militar pe numele ultimului, din motivul împlinirii vârstei de 27 de ani.

Tot el, fiind persoană publică, activând în funcție de șef al Secției Administrativ-Militară Ciocana al Centrului Militar mun. Chișinău, la 20 octombrie 2017, ora 09:23, aflându-se în incinta biroului nr. 13 din cadrul Centrului Militar mun. Chișinău, amplasat în mun. Chișinău, str. Milano, 10, a acceptat și primit de la cet. Gorobeț Vladimir, mijloace bănești ce nu i se cuvin în sumă de 1 000 lei, pentru ca să nu îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, și anume acțiuni de încorporare în serviciul militar în termen în rândurile Forțelor Armate ale Republicii Moldova, a recrutului Marcinschi Nichita, a.n. 22 ianuarie 1998.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza:

- art. 324 alin. (1) Cod penal, *pretinderea, acceptarea și primirea, personal de către o persoană publică de bunuri ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale;*

- art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal, *pretinderea, acceptarea, primirea personal, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine și pentru o altă persoană, pentru a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției, săvârșite de două persoane;*

- art. 325 alin. (1) Cod penal, *oferirea și darea personal, unei persoane publice de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru acesta și pentru o altă persoană, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale;*

- art. 324 alin. (4) Cod penal, *pretinderea, acceptarea, primirea personal, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției, săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale.*

3. Avocatul Ciubuc Grigore în numele inculpatului Enachi Valentin, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Enachi Valentin să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 324 alin. (4), 332 alin. (2) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, cu restituirea sumei de 100 euro.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2020, a fost admis apelul declarat de avocatul Ciubuc Gheorghe în numele inculpatului Enachi Valentin, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Enachi Valentin, recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 324 alin. (4), 332 alin. (1) Cod penal, a fost liberat de pedeapsă penală în temeiul art. 60 Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În rest, dispozițiile sentinței primei instanțe au rămas fără modificări.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, că inculpatul Enachi Valentin a săvârșit infracțiunile incriminate în perioada 20 octombrie 2017, 16 octombrie 2017, 08 noiembrie 2017, astfel că la data de 20 octombrie 2019, 16 octombrie 2019 și 08 noiembrie 2019, a expirat termenul de 2 ani, în conformitate cu art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că a expirat termenul de tragere la răspundere penală, din care motiv a dispus liberarea inculpatului Enachi Valentin de pedeapsă penală în temeiul art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

5. Avocatul Gafton Mihail în numele inculpatului Borta Marcel, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, să fie liberat de răspundere penală conform art. 60 Cod penal și inculpatul Borta Marcel.

5.1. În argumentarea recursului menționează, că inculpații Enachi Valentin și Borta Marcel, au fost învinuiți în cadrul aceleiași dosar penal, în baza aceleiași infracțiuni prevăzute de art. 324 Cod penal, și de asemenea perioada săvârșirii infracțiunilor 2016 – 2017, fiind aceeași.

Astfel, consideră că instanța de apel a încălcat prevederile art. 411 Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel examinează cauza prin extindere cu privire la părțile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, având dreptul de a hotărî și în privința lor, fără să creeze acestor părți o situație mai gravă, or, acțiunile inculpaților Enachi Valentin și Borta Marcel, au fost încadrate în baza aceleiași infracțiuni prevăzute de art. 324 Cod penal, acestea fiind săvârșite în aceeași perioadă 2016 – 2017.

Consideră apărarea, că în contextul în care instanța de apel a creat o situație mai favorabilă unuia dintre inculpați care a contestat sentința cu apel, urma să examineze cauza prin extindere și în privința celuilalt inculpat, Borta Marcel.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Conform dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430.

Din conținutul recursului declarat în cauză se constată că recurentul nu este de acord cu soluția instanței de apel prin care a fost admis apelul declarat de

avocatul Ciubuc Gheorghe în numele inculpatului Enachi Valentin, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Enachi Valentin, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (4), 332 alin. (1) Cod penal, a fost liberat de pedeapsă penală în temeiul art. 60 Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, menționând recurentul în acest sens că instanța de apel urma să examineze cauza prin extindere și în privința inculpatului Borta Marcel, fără să-i creeze o situație mai gravă, în contextul în care ambii inculpați, în aceeași perioadă 2016 – 2017, au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 324 Cod penal.

Potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art. 401 nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația. Procurorul care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia prin care a fost admis apelul declarat din partea apărării.

Astfel, analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată că sentința primei instanțe a fost contestată cu apel doar de către avocatul Ciubuc Gheorghe în numele inculpatului Enachi Valentin (f.d.125-130, Vol. V), în privința căruia, instanța de apel, judecând apelul declarat, a adoptat o decizie legală și întemeiată, care corespunde tuturor exigențelor legislației procesual penale, or, rezultă cert faptul că inculpatul Borta Marcel, nu a folosit calea apelului și prin decizia instanței de apel, au fost menținute fără modificări, celelalte dispoziții ale sentinței primei instanțe în privința inculpatului Borta Marcel.

În acest sens, Colegiul penal menționează că exercitarea recursului este condiționată de utilizarea prealabilă a apelului, în cazul în care legea prevede această cale ordinară de atac, iar persoanele indicate în art. 401 Cod de procedură penală, care nu au folosit calea de atac a apelului, pot declara recurs numai dacă prin hotărârea atacată a fost modificată soluția primei instanțe și prin aceasta s-a înrăutățit situația recurentului.

Inculpatul condamnat, care nu a atacat cu apel sentința primei instanțe, poate ataca cu recurs decizia prin care, în urma admiterii apelului procurorului, s-a aplicat o măsură de siguranță și a fost modificată soluția dată în latura civilă, numai sub aspectul acestor modificări aduse sentinței, iar nu cu referire la existența vinovăției și la aplicarea pedepsei care au rămas stabilite prin sentință, nefiind casate în apelul procurorului. Pe de altă parte, inculpatul care nu a atacat sentința de condamnare cu apel, iar pedeapsa aplicată a fost majorată în urma admiterii apelului procurorului poate declara recurs împotriva deciziei instanței de apel numai cu privire la aplicarea pedepsei, dar nu la existența vinovăției sau la alte chestiuni ale sentinței menținute de instanța de apel.

Așadar, Colegiul penal apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele apărării prin care se invocă faptul, că în conformitate cu prevederile art. 411 Cod de

procedură penală, instanța de apel urma să examineze cauza prin extindere cu privire și la inculpatul Borta Marcel, care nu a declarat apel.

Or, raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, rezultă că inculpatul Borta Marcel nu este în drept să declare recurs ordinar în ceea ce privește aplicarea pedepsei, din motiv că în speță nu a fost utilizată calea ordinară de atac – apelul.

Colegiul penal precizează, că efectul extensiv al apelului nu poate fi privit izolat, independent de efectul devolutiv, care limitează posibilitatea instanței de apel de a judeca cauza numai în ceea ce privește persoana care a declarat apelul și persoana la care declarația de apel se referă, ci în corelare cu acest efect, fiind în realitate o excepție de la efectul devolutiv. Extinderea nu este independentă de soluția pronunțată în apel.

Față de cele ce preced, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de către avocatul Gafton Mihail în numele inculpatului Borta Marcel, deoarece nu corespunde cerințelor de formă și de conținut.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Gafton Mihail în numele inculpatului Borta Marcel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2020, în cauza penală în privința lui ***Borta Marcel xxxxx***, deoarece nu corespunde cerințelor de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată, pronunțată la **12 martie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor